

**СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

план

-
-
-
-
-

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Педагогічну діяльність здавна кваліфікують як творчу. Як і в будь-якому виді творчості, у ній своєрідно поєднуються нормативні (впливають із встановлених законів, правил, принципів) і евристичні (створені під час власного пошуку) елементи. Це творчість, яка виявляється і в мистецтві проектування педагогічної взаємодії, аналізу педагогічних ситуацій, і в успішній реалізації запланованого.
- Творчий задум вихователь реалізує через свою особистість. Інакше кажучи, особистість творця (митця) й інструмент творчості в педагогіці збігаються. Маючи багато спільного з іншими видами творчості (наукова, художня, технічна, театральна), педагогічна є своєрідною, пов'язаною із характером навчально-виховного процесу і з його результатом – особистістю дитини.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Педагогічна творчість жорстко обмежена в часі. Досить часто вихователь не має можливості все передбачити. Водночас він не може чекати, доки прийде «осяяння», йому необхідно швидко приймати рішення, часто без достатньої логічної обґрунтованості, покладаючись на власну інтуїцію.
- Правильність інтуїтивно прийнятого рішення значною мірою залежить від досвіду, знань, умінь, педагогічної майстерності й творчого підходу до професійної діяльності. У цьому сенсі творчість вихователя проявляється у вмінні вільно застосовувати відомі дидактичні засоби в нових стандартних (нестандартних) ситуаціях, здатності оптимально розв'язувати педагогічні ситуації шляхами, відмінними від уже відомих, можливості імпровізувати.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Мистецтво і творчість виявляється у синтезі духовної культури вихователя і педагогічно доцільної зовнішньої виразності. Тому він повинен дбати не лише про сутність діяльності, а й про форму вияву своїх намірів. Важливою є професійна спрямованість педагога на розвиток власної емоційно-виразно-чуттєвої сфери.
- Уміння використовувати свій психофізичний апарат як інструмент виховного впливу, володіння комплексом прийомів, які дають можливість глибше, яскравіше, талановитіше виявити свою позицію і досягти успіхів у виховній роботі характеризують техніку вихователя. До неї входять: культура спілкування; саморегуляція діяльності, управління внутрішнім самопочуттям; оволодіння увагою аудиторії; виразний показ почуттів і ставлень (міміка, пантоміміка, зовнішність); володіння мовою (голос, дихання, дикція, грамотність, інтонація). Щоб досягти довершеності, необхідно повсякчас удосконалювати власну техніку, розвивати педагогічні здібності. Це споріднює діяльність вихователя з діяльністю актора, режисера.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Майстерність і душевна техніка актора, як і педагога, спрямовується на те, щоб уміти природнім шляхом знаходити в собі зерна людських якостей і вад, а потім плекати чи знищувати їх у своїй діяльності. Мистецтво театру і навчання базується на синтетичній сценічній дії актора, в особі якого є педагог, та акторського ансамблю або колективу вихованців
- . Діяльність дошкільного педагога відбувається в межах реально існуючого та актуального світу. Якщо є актор, то поряд завжди є публіка, що очікує на маску, образ. Якщо є педагог, то поряд завжди є реальні люди (діти, батьки) з реальними проблемами, які очікують на довірчий обмін думками та почуттями. При цьому важливим є перевтілення. Проте для вихователя це не гра у будь-кого, а здатність тимчасово бути кимось насправді.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Акторові необхідні такі творчі здібності: спостережливість, вразливість, пам'ять (афективна), темперамент, фантазія, уява, внутрішній і зовнішній вплив, перевтілення, смак, розум, відчуття внутрішнього та зовнішнього ритму й темпу, музикальність, щиросердність, винахідливість, самовладання, безпосередність, сценічність тощо. Їхнє поєднання та вольові зусилля роблять його талановитим.
- Для презентації свого таланту актору мають бути властиві виразне обличчя, пластика, лінії тіла та тощо . Беззаперечно ці характеристики є важливими й для вихователя. Чим більше здібностей матиме у своєму творчому арсеналі дошкільний педагог, тим сильнішим, дієвішим буде його педагогічний вплив на вихованців. Адже вихователь передає дітям не лише знання, а й своє ставлення, емоції.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- **Важливим елементом діяльності дошкільного педагога є його творче самопочуття. Творче самопочуття є гарантом успіху, адже дає змогу реалізувати найсміливіші задуми. Внутрішній стан допомагає оптимістично налаштуватися на взаємодію з дітьми (батьками, колегами), забезпечити особистісний характер спілкування, викликати творче піднесення, збудити думку, збагатити почуття співрозмовників. Таке самопочуття завжди індивідуальне, зумовлене особистими якостями, залежить від типу нервової системи, особливостей характеру людини. Блискучий розум, кмітливість без тренованих педагогічних умінь, інтуїтивного педагогічного бачення і передбачення, заповзятливості творчо розв'язувати навчально-виховні завдання нічого не варті.**

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Погоджуємось з думкою І. Зязюна, який вважає, що той, хто освоє педагогічну професію, повинен ставити собі за мету вивчення та освоєння принципів театральної педагогіки
- Театральна педагогіка допомагає розвивати практичні навички на рівні підсвідомості, вона націлена на довільне осмислене управління творчим самопочуттям, керовану мобілізацію психофізичних можливостей організму через активізацію творчих елементів. До переліку таких складових належать: увага до об'єкта, органи сприйняття (зір, слух тощо), пам'ять на відчуття та створення на її основі образного видіння, уява, здатність до взаємодії, логічність і послідовність дій та почуттів, віра та наївність, почуття правди, відчуття перспективи дії та думки, почуття ритму, чарівність, витримка, м'язова свобода та пластичність, володіння голосом і вимова, почуття фрази, уміння впливати словом і тощо

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- Дослідники педагогічної творчості виокремлюють такі компоненти творчого самопочуття педагога: зібраність, поглиненість головними завданнями педагогічного процесу, його пізнавальним виховним задумом; усвідомлення задуму, цілей і завдань, які впливають на волю, розум і почуття, стаючи збуджувачем творчості; сприймання усіх вихованців і кожного «зсередини»; здатність контролювати себе, здійснювати самопізнання та самоаналіз.
- Звичайно, у театральній і педагогічній діяльності загальним є участь живої людини у процесі сприйняття іншою людиною (для актора – глядачі, слухачі; для педагога – вихованці, батьки). Проте життя на сцені проходить у іншому вимірі буття порівняно зі звичайним життям у ДНЗ.

спільні ознаки акторської і педагогічної діяльності

- 1. Змістовна ознака – комунікативність, спільною основою і в акторській, і в педагогічній діяльності є взаємодія, жива співпраця об'єктів і суб'єктів діяльності актора з публікою, вихователя – з вихованцями. 2. Цільова ознака – вплив людини на людину та виклик відповідного переживання у партнера – глядача (вихованця). 3. Інструментальна ознака – особистість творця і його психофізична природа як інструмент впливу на глядачів (вихованців). 4. Процесуальні характеристики: - процес театральної і педагогічної творчості здійснюється під час публічного виступу, де діти (глядачі) активні учасники цього процесу; - театральна і педагогічна творчість перетворюють об'єкт впливу на суб'єкт, без активної участі якого сам творчий акт неможливий; - в основі акторської і педагогічної творчості є творчість у відведеній для цього час, що вимагає від творця оперативності в керівництві своїм організмом, створенні робочого самопочуття; - результати театральної і педагогічної творчості динамічні, розвиваються, змінюються, тобто становлять собою процес; - театральна і педагогічна творчість мають колективний характер

спільні ознаки акторської і педагогічної діяльності

- 1. Структурна ознака – аналіз матеріалу, визначення проблем, протиріч; народження задуму, що розв'язує протиріччя; утілення, аналіз результату, коригування. При цьому робота над матеріалом заняття і роллю відбувається в три основні етапи: - репетиційний – у актора, підготовчий – у вихователя; - технічний (на репетиціях закріплюється роль актора; у вихователя – складається план, фіксується хід заняття); - період втілення творчого задуму (робота актора на спектаклі, вихователя – на занятті). 2. Концептуальні ознаки: наявність елементів роботи, що не піддаються автоматизації; здійснення соціальної функції виховання; присутність інтуїції, чуття, натхнення; специфічні професійні емоції; необхідність безперервної внутрішньої роботи.

ВІДМІННОСТІ

- Доводячи спільність театральної і педагогічної діяльності, хочемо відзначити й деякі відмінності у цих видах творчості. Дошкільний педагог, на відміну від актора, витримує більші емоційні навантаження, оскільки він через специфічні особливості професії повинен упродовж дня «грати» декілька занять-спектаклів без жодної репетиції, будучи водночас і «режисером», і «актором» в умовах відкритого режисерського дійства. Спілкування актора з аудиторією тяжіє до монологу, робота ж педагога з вихованцями неможлива поза межами діалогу. Імпровізація актора припустима в момент підготовки спектаклю та малою мірою під час нього. Імпровізація педагога не тільки припустима, але й необхідна.

спільні ознаки акторської і педагогічної діяльності

- Іншими є й межі творчості. Гарні актори під час гри на сцені «забувають» про глядача, зосереджуються на спілкуванні з партнером по сцені. Якщо педагог «забуде» про вихованця, відбувається взаємне відчуження. Чим краще вихователь відчуває дітей, тим кращими є результати його діяльності.
- Педагог, як правило, користується досить скромним «реквізитом», залишається один на один з аудиторією, у нього немає помічників, хоча об'єктивно він є учасником «ансамблю» педагогічного колективу. Актори колективно відповідають за результати своєї діяльності (провал чи тріумф спектаклю). Натомість педагог несе особисту відповідальність за провальне чи вдале заняття. До того ж наслідки його помилок набагато драматичніші, ніж результати акторських невдач

спільні особливості у професії актора і вихователя.

- Тільки в царині театральної педагогіки кожен майбутній вихователь може знайти для себе засоби розкриття власних педагогічних здібностей, творчого потенціалу.
- Не важко помітити спільні особливості у професії актора і вихователя. Адже в драматургії заняття чи в організації іншого виду дитячої діяльності є: - використання розмовного матеріалу (читання, розповідь, бесіда, пояснення тощо), - мінімальні декорації - інтер'єру групової кімнати, дидактичних матеріалів (ілюстрацій, макетів, моделей, елементів одягу конкретного персонажа тощо), музичного супроводу, і при цьому вихователь є самим собою - особистістю, яка цілеспрямовано виховує і навчає.

система К.С. Станіславського

- У цьому може допомогти система К.С. Станіславського, який розглядає органічну природу театральної творчості через природу людини-творця, актора.
- Система К.С. Станіславського - наука не тільки про акторську творчість, а й про те, як, спираючись на об'єктивні закони, плекати, розвивати, збагачувати різні здібності, і не лише сценічні. Вона - важливий засіб підвищення коефіцієнта корисної дії у творчій діяльності й актора, і вихователя.

принципи виховання актора

- принцип життєвої правди (у педагогіці - це зв'язок навчання і виховання з життям); 2) принцип ідейної спрямованості: учення про надзавдання (цей принцип відіграє велику роль у конструктивній діяльності педагога, адже режисура заняття, гри, праці, спостереження передбачає постановку завдання, надзавдання, яке й розв'язує вихователь); 3) принцип дії - підґрунтя переживання й матеріалу для творчості, він є основним у системі К.С. Станіславського (творче переживання й матеріал для творчості є провідним компонентом в організаторській діяльності вихователя); 4) принцип органічної творчості (розкриває нерозривний зв'язок психічного і фізичного, суб'єктивного переживаного почуття педагога з його зовнішнім об'єктивним вираженням, тобто говорить про рівень психотехніки вихователя, володіння своїм організмом - головним інструментом впливу на вихованців); 5) принцип творчого перевтілення в образ - це стан сценічного переживання, на ґрунті якого розв'язуються завдання всіх попередніх принципів (цей принцип знаходить своє відображення в гностичній діяльності вихователя як засадовій для всієї професійної діяльності педагога).

система К.С. Станіславського

- На думку К.С. Станіславського, акторові потрібні такі творчі здібності: спостережливість, вразливість, пам'ять (афективна), темперамент, фантазія, уява, внутрішній і зовнішній вплив, перевтілення, смак, розум, відчуття внутрішнього і зовнішнього ритму й темпу, музикальність, щиросердність, винахідливість, самовладання, безпосередність, сценічність тощо. Поєднання багатьох творчих здібностей і вольові зусилля, які докладає актор, постійно тренуючись і вдосконалюючи себе, роблять його талановитим. Для презентації свого таланту глядачам актору потрібні виразні дані: виразне обличчя, пластика, лінії тіла тощо.

система К.С. Станіславського

- Ці властивості потрібні й вихователеві - головній дійовій особі в театрі одного актора, що розрахований на дошкільнят. Чим більше здібностей матиме у своєму творчому арсеналі вихователь, тим сильнішим, дієвішим буде його педагогічний вплив на вихованців, отже, педагогові слід мати найкращі якості обдарованого актора.
- Міркування К.С. Станіславського щодо своєрідних правил підтримання і розвитку таланту актуальні і в наш час. Вони важливі як для акторів, так і для педагогів.

система К.С. Станіславського

- Чарівність - це невід'ємна риса вихователя. Це специфічно педагогічна чарівність. Вона може бути інтелектуальною (розум світиться в очах), по-дитячому наївною, безпосередньою, трагічною, комічною.
- Але головне, щоб чарівність вихователя викликала позитивні естетичні почуття у вихованців, приваблювала їх, заворожувала, налаштовувала на відкритість і самореалізацію.
- Переживання позитивних естетичних почуттів є найважливішим чинником сумісності суб'єктів навчально-виховного процесу.